

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 57

гр. Плевен, 20.01.2023 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛЕВЕН в закрито заседание на двадесети януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: РУМЕН П. ЛАЗАРОВ

Членове: ИВАН Н. РАДКОВСКИ
ДОРОТЕЯ С. ЦОНЕВА

като разгледа докладваното от РУМЕН П. ЛАЗАРОВ Въззивно частно наказателно дело № 20234400600063 по описа за 2023 година

Производство по чл. 243, ал. 7 от НПК.

Образувано е по протест на прокурор при Районна прокуратура-Плевен, подаден срещу определение № 956 от 23.12.2022 г., постановено по чнд № 2263/2022 г. по описа на Районен съд-Плевен.

С протестираното определение Плевенският районен съд е отменил постановление от 12.09.2022 г. на прокурор при Районна прокуратура-Плевен, за прекратяване на наказателното производство по ДП № 1961/2022 г. по описа на Районна прокуратура-Плевен, водено за престъпление по чл. 144, ал. 3, във връзка с ал. 1 НК.

В протеста се съдържат оплаквания за неправилност и незаконосъобразност на постановеното определение и се прави искане за неговата отмяна.

Плевенският окръжен съд, като взе предвид оплакванията, съдържащи се в протеста, и след като провери обосноваността и законосъобразността на постановлението за прекратяване на наказателното производство, намира за установено следното:

Въззивният протест е подаден от легитимна страна, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт и в срока по чл. 243, ал. 7 НПК, поради което е процесуално допустим и следва да бъде разгледан.

Разгледан по същество протестът е отчасти основателен.

Контролираният съд е отменил постановлението на прокурора, тъй като е приел, че:

1. В хода на разследването са събрани достатъчно доказателства относно извършеното престъпление по чл. 144, ал. 3 НК и неговия автор;

2. Необходимо е да се назначи повторна съдебно-психиатрична експертиза по отношение на пострадалата И. Е. Ф., тъй като писменото заключение на вещото лице д-р Н. Ф. Л. е „странно, особено по точка 5“;

3. Безспорно са налице достатъчно данни за извършване на задълбочена проверка и за извършени престъпления по чл. 144а и чл. 339 НК.

Протестът на прокурора е основателен по отношение на изложеното в т. 3 от мотивите на настоящото определение и съображенията за това са следните:

Съдебният контрол върху постановлението на прокурора за прекратяване на наказателното производство може да се разпростира само върху законосъобразното осъществяване на правомощията по чл. 243, ал. 1 НПК, които в рамките на приключилото разследване се ограничават до оценката на конкретизираното по време, място и начин на извършване деяние, както и до точната индивидуализация на дееца. Съдът не може да измества прокурора по въпроси, свързани с възникване на основания за започване на разследване по отношение на други деяния и повдигане на обвинения за тях. Прокурорът прекратява наказателното производство в два, лимитативно посочени от процесуалния закон случая, в случаите на чл. 24, ал. 1, т. 1 и 6 НПК и когато намери, че обвинението не е доказано. Съдебният контрол за законосъобразност трябва да се вмести точно в тези граници. Иначе съдът би се превърнал в господар и на ДП, което би било в разрез с буквата и духа на Конституцията на РБ и НПК. Вярно е, че в жалбата на пострадалата от 20.09.2022 г. /л. 4 – л. 5 от чнд № 1775/2022 г. по описа на РС-Плевен/ са посочени данни за осъществени от Д. С. И. други престъпни посегателства. Дали да се проведе разследване и за тези деяния, както и дали да се привлече към наказателна отговорност лицето, което ги е извършило, са въпроси, които са извън предмета на подлежащото на съдебен контрол постановление на прокурора. По тези въпроси следва да се произнесат компетентните органи на ДП. В аналогичен смисъл е и непротиворечивата практика на ВКС на РБ, например решение № 368 от 29.05.2003 г. по н. д. № 155/2003 г., I н.о.

Въззивният протест на прокурора е неоснователен в останалата му част. Постановлението за прекратяване на наказателното производство е необосновано и незаконосъобразно, изготвено е при игнориране на част от събраните доказателства и не е съобразено с константната практика на ВКС на РБ.

Съгласно правната доктрина и съдебната практика, престъплението по чл. 144, ал. 3 НК – закана с убийство, е квалифициран състав на престъплението по чл. 144, ал. 1 НК – закана с престъпление. С разпоредбата на чл. 144, ал. 3 НК не се защитава живота на гражданите, а личната им свобода. С извършването на престъплението се цели промяна на поведението и действията на заплашения противно на волята му, в исканата от дееца насока.

В постановлението за прекратяване на наказателното производство не са анализирани всички изрази, отправени от Д. С. И. към пострадалата И. Е. Ф.. На обсъждане са били подложени единствено тези, които са били записани от свид. В. К. Я. и които са били предмет на изследване от назначената аудио-техническа експертиза. По този начин са били игнорирани част от свидетелските показания на Ф., които установяват важни за обвинителната теза факти – че И. ще я „изкорми. Игнорирана е и друга част от показанията на пострадалата – че много се е изплашила от тази закана, защото И. е ловец, има оръжие и когато изпадне в нервна криза става неуправляем. Пренебрегната е и тази част от свидетелските показания на В. Я., която установява физическото и емоционално състояние на Ф. по време на телефонния разговор с И. – „.....около обяд тя излезе да говори по телефона.....След малко влезе с телефона в офиса, треперейки“.

Според българския тълковен речник думата „изкормя“ има две значения: а/ изваждам вътрешностите и б/ разкъсвам или намушквам в коремната област. Следователно, използвана от Д. И., тази дума покрива напълно /от обективна страна/ признаците на „закана с убийство“ по смисъла на чл. 144, ал. 3 НК, тъй като обективира закана за убийство спрямо определено лице, която е възприето от същото лице.

Престъплението по чл. 144 НК е резултатно, но за съставомерността му е достатъчно адресатът на заплахите да е узнал за тях и последиците да са били обективно възприети от него. Ето защо думите на Д. С. И., отправени

към свид. И. Е. Ф., че ще я изкорми и ще я разчекне, представляват закана за убийство по смисъла на чл. 144, ал. 3 НК. В контекста на крайно негативните отношения между Ф. и И., тези думи могат да се оценят като обективно годни да провокират основателни съмнения от осъществяването на заканата. Думите, изречени на И. Ф., пречупени през призмата на враждебността, която тя и И. са изразявали един спрямо друг, сочи, че в съзнанието на Д. И. е била формирана ясна представа, че се заканва с посегателство срещу живота на пострадалата, както и че по съдържанието си тази закана е достатъчно сериозна, за да предизвика страх у нея.

Непротиворечива и трайна през годините е практиката на ВКС на РБ и териториалните съдилища, че за осъществяване на закана с убийство от обективна страна, не е необходимо лицето действително да се е уплашило. Достатъчно е обективизиране чрез думи или действия на реална, действителна заплаха за живота на пострадалия. За съставомерността на деянието е достатъчно психическото състояние на дееца само да обуславя вероятност от пораждаване на решение за осъществяване на заканата и бъдещо предприемане на действия за изпълнението на това решение. Не е необходимо към момента на деянието, деецът да има предварително оформено решение да извърши убийството и да действа за осъществяване на това решение. Не е необходимо и пострадалият действително да се е изплашил, а само да съществува основание, че заканата за убийство би могла да се осъществи. В този смисъл са решение № 37 от 09.09.2019 г. по н. д. № 39/2019 г., III н. о. и Тълкувателно решение № 53 от 18.09.1989 г. по н. д. № 47/89 г., ОСНК, което има обвързваща сила за съдилищата.

По отношение на назначената по време на разследването съдебно-психиатрична експертиза, чието заключение е основният довод на прокурора да прекрати наказателното производство, следва да се посочи следното:

Непротиворечива през годините е практиката на ВКС на РБ, че по своята правна природа съдебната експертиза в наказателния процес не е доказателство или доказателствено средство, не е факт от обективната действителност, свързан с обстоятелствата по делото, а дейност насочена за изясняване на тези обстоятелства. Тя е способ за доказване и представлява система от сложни, различни по естество действия /проучвания и изследвания/, в обсега на които участващите вещи лица, използвайки

специални знания в областта на науката, техниката и изкуството, съдействат за изясняване и проверка на обстоятелствата по делото, **чрез даване на основани върху доказателствените материали заключения, обективиращи изводи от известни за неизвестни факти.** Експертизата е задължителна само в предвидените в разпоредбата на член 144, ал. 2 НПК хипотези. В този смисъл са решение № 175 от 28.04.2015 г. по н. д. № 278/2015 г., I н. о. и решение № 261 от 16.05.2013 г. по н. д. № 486/2013 г., III н. о.

Съобразно разпоредбата на чл. 104 НПК доказателства в наказателното производство могат да бъдат фактическите данни, които са свързани с обстоятелствата по делото, допринасят за тяхното изясняване и са установени по реда, предвиден в този кодекс, а съгласно чл. 117 НПК със свидетелски показания могат да се установят всички факти, които свидетелят е възприел и които допринасят за разкриване на обективната истина.

На фона на изложеното дотук прокурорът незаконосъобразно се е позовал на заключението на вещото лице д-р Н. Ф. Л., за да прекрати наказателното производство. Това заключение не е доказателство или доказателствено средство, за разлика от свидетелските показания на И. Ф. и В. Я., които по несъмнен начин установяват отправена закана за убийство по отношение на пострадалата от страна на Д. И.. Заканата, както и обстоятелството дали заканването би могло да възбуди основателен страх за осъществяването му, са факти от обективната действителност и могат да се установяват със свидетелски показания, но не и посредством експертиза, още повече, че в разглеждания случай заключението на вещото лице не се основава на доказателствата по делото, а ги игнорира, поради което не е обосновано и възниква съмнение за неговата правилност.

При новото разглеждане на доказателствата по делото, прокурорът следва да прецени има ли необходимост от назначаване на повторна експертиза или не, доколкото експертизата не е задължителна в конкретния случай.

Протестираното определение следва да бъде потвърдено, но с мотивите, изложени от въззивната инстанция.

По изложените съображения и на основание чл. 243, ал. 8 НПК,
Плевенския окръжен съд

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА определение № 956 от 23.12.2022 г., постановено по чнд № 2263/2022 г. по описа на Районен съд-Плевен.

Определението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____